

Projekt řízení a rozvoje Akreditačního úřadu

Jiří Smrčka

Problematika zabezpečování kvality vysokoškolského vzdělávání prochází v posledních letech významnými proměnami. Jde o širší evropský trend, který souvisí s potřebou nalezení optimální cesty, jak v době strukturálních změn stimulovat kvalitu vysokého školství. Tento trend je možné v obecné rovině popsat jako směřování od akreditací k hodnocení kvality (quality assessment).

Problematice zabezpečování kvality vysokoškolského vzdělávání se věnuji celou svou profesní kariéru. V rámci pracovních příležitostí na odboru vysokých škol, sekretariátu Akreditační komise a odboru kanceláře NAÚ jsem měl možnost aktivně se účastnit hodnocení činnosti vysokých škol, nastavování standardů a metodik pro posuzování kvality a v neposlední řadě se podílet na sladění s evropskými standardy a směrnici pro zabezpečování kvality ve vysokoškolském vzdělávání (ESG). Mojí předností pro výkon funkce předsedy Akreditačního úřadu je hluboký odborný vhled do problematiky, detailní znalost prostředí a schopnost zajistit kontinuitu a stabilitu. Dlouhodobá znalost systému je předpokladem pro porozumění složitým skutečnostem v historickém kontextu.

Ve funkci předsedy Akreditačního úřadu považuji pro úspěšné řízení a rozvoj úřadu v období od 1. 7. 2025 do 30. 6. 2031 za stěžejní zaměřit se na následující priority:

Zaměstnanci Akreditačního úřadu

Na prvním místě zmiňuji zaměstnance, neboť kvalitní zaměstnanci Akreditačního úřadu jsou klíčovým předpokladem pro jeho úspěšnou činnost. Je proto třeba sázet na odbornou erudici, zkušenosti, stabilitu a motivaci pracovat pro úřad.

Zásadním úkolem předsedy v přípravné fázi úřadu je motivovat stávající pracovníky odboru kanceláře NAÚ k přechodu do nového Akreditačního úřadu. Není rozumné ani žádoucí, aby nový Akreditační úřad začínal personálně tzv. na zelené louce, tedy aby si pro výkon svých činností nejprve hledal nové zaměstnance a musel věnovat delší čas jejich zaučování do odborně složitých akreditačních procesů. Naopak úmyslem zákonodárce je kontinuita. Jedině co nejefektivnější navázání na dosavadní odbornou erudici umožní konzistenci činností současného a budoucího NAÚ. K tomu je zapotřebí zajistit přechod stávajících zaměstnanců, kteří disponují znalostmi nezbytnými nejen pro pokračování akreditačních řízení, ale současně jsou i významnými odborníky na jednotlivé aspekty systému zabezpečování kvality

vysokoškolského vzdělávání, včetně podrobné znalosti mezinárodních akreditačních struktur, standardů a politik v některých specifických oblastech. Zde nemám namysli jen obecné asociace (ENQA, CEENQA, INQAAHE), ale také organizace, jejichž působení vůči Akreditačnímu úřadu je klíčové například pro oblast všeobecného lékařství (WFME, NCFMEA). Personální diskontinuita v této oblasti vytváří riziko výrazných škod a jsem hluboce přesvědčený, že si ji za stávající situace nemůžeme dovolit.

Současný tým pracovníků by měl být v úvodní fázi činnosti Akreditačního úřadu rozšířen o odborníka na oblast vyššího odborného vzdělávání a dále o pracovníky, kteří se budou podílet na zajištění provozu úřadu. Z povahy věci se musí jednat o ekonoma (úsek rozpočtu), právníka (pracovněprávní problematika, smlouvy, zakázky) a IT specialistu (server, web, aplikace, bezpečnost). Pro zabezpečení provozu úřadu považuji za vhodné, aby jeden z pracovníků byl pověřen úkoly provozního tajemníka (pro srov. slovenská akreditační agentura má ze zákona vytvořenu funkci vedoucího úřadu, v jehož kompetenci je řídit provozní záležitosti).

Ve výhledu následujícího roku by měl být Akreditační úřad doplněn ještě o pracovníky, kteří jsou specialisté v oblasti analytických činností. Akreditační úřad je podle ESG povinen pravidelně zveřejňovat zprávy, ve kterých se popisují a analyzují všeobecné závěry z aktivit vnějšího zabezpečování kvality (standard 3.4 Tematické analýzy). Tvorba kvalitních tematických analýz je proto jednou z priorit, bez níž není možné splnit cíl, kterým je přijetí členem ENQA a zapsání do seznam EQAR.

Pokud jde o běžné provozní činnosti, jako vedení účetnictví, mzdové účetnictví, správa a provoz budovy nebo úklid, zdá se mi s ohledem na velikost úřadu efektivnější zajistit je formou externího dodavatele.

Počet plných úvazků v prvních letech činnosti Akreditačního úřadu predikuji nyní na 15 až 18. Přesný počet se bude odvíjet od skutečné náročnosti zabezpečení provozu úřadu a skutečné náročnosti kladené na jednotlivé akreditační, hodnotící a kontrolní procedury vykonávané Akreditačním úřadem. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že stávající počet zaměstnanců ministerstva zařazených do odboru kanceláře NAÚ odpovídá náročnosti akreditačních řízení ve stavu před 1. březnem 2025. Novela zákona o vysokých školách však stanovila nové požadavky na akreditační proceduru, které budou mít dopad na nárůst pracovní zátěže na straně odborných zaměstnanců úřadu. Zavedla například standardní proceduru ověření podmínek v místě uskutečňování vzdělávací činnosti (tzv. site-visit) a rovněž stanovila povinnost zveřejňovat závěrečný písemný výstup z činnosti hodnotící komise. Tyto nové povinnosti se musí nezbytně promítnout nejen do kvalitativně vyšších nároků na hodnotící komise, ale také na odbornou i administrativní koordinaci jejich činnosti.

Teprve správní praxe ukáže reálné personální nároky na kvalitní činnost úřadu, pro které budou muset být následně vytvořeny podmínky. Nelze totiž v žádném případě zastírat, že sladění českého systému zabezpečování kvality s ESG musí znamenat i sladění se s personální a organizační strukturou, která je obvyklá u evropských akreditačních agentur. Například rakouská národní akreditační agentura (Agentur für Qualitätssicherung und Akkreditierung Austria – AQ Austria) má při srovnatelně velkém objemu činností 33 zaměstnanců. Není proto pochyb o tom, že pokud již vzniká samostatná právnická osoba s jednoznačným cílem sladit český systém zabezpečování kvality se standardním systémem evropských zemí, je k tomu nezbytné vytvořit náležité personální podmínky.

Pokud jde o organizační strukturu, vycházím ze zkušenosti zahraničních agentur. Ve standardním tvaru, do něhož by se úřad měl dostat v průběhu prvních let činnosti, by měl být rozčleněn do tří organizačních jednotek: jednotka, která by se věnovala akreditačním a hodnoticím činnostem, jednotka, která by sloužila jako administrativní, technická a provozní podpora činnosti úřadu, a jednotka věnující se analytické činnosti, odborným šetřením a přípravě tematických zpráv.

Statut, předpisy a orgány úřadu

Pro nastavení pravidel a předvídatelnost procesů budou důležité vnitřní předpisy, kterými se bude úřad ve své činnosti řídit. Prvním úkolem předsedy je proto tyto předpisy ve spolupráci s budoucími členy Rady připravit, aby mohly být schválené již při zahájení činnosti úřadu a jejich absence nepůsobila obtíže. Za přípravnou fázi stěžených předpisů považuji období do 30. 6. 2025.

Klíčovým předpisem je Statut NAÚ. Mým záměrem je připravit tento předpis tak, aby poskytoval kvalitní rámec pro činnost úřadu. Chci, aby se budoucí Statut koncepčně lišil od současného Statutu NAÚ, který jde v mnoha ohledech do zbytečných detailů a podrobností, které text zbytečně znepřehledňují a činnost úřadu procedurálně komplikují. Mou vizí je rozsahem textu spíše kratší Statut, který bude úřadu vymezovat jednoznačný pevný rámec, nebude v interpretaci zákona extenzivní a vytvoří předpoklady pro to, aby úřad plnil své povinnosti ve stanovených pořádkových lhůtách. Současně je příprava textu nového Statutu jedinečnou příležitostí modernizovat proces akreditačních řízení na úrovni NAÚ a zakotvit taková pravidla, která umožní efektivní posuzování žádostí o prodloužení platnosti institucionální akreditace (některé vysoké školy budou tyto žádosti překládat již v roce 2027). Předpokládám, že první zasedání Rady Akreditačního úřadu se uskuteční bezprostředně na začátku července, aby mohl být přijatý text Statutu bezodkladně postoupen ke schválení vládě.

Souběžně s přípravou statutu budu s budoucím týmem připravovat další nezbytné předpisy: jednací řady hodnoticích komisí, Přezkumné komise, Akreditační komise pro vyšší odborné vzdělávání atd. Paralelně s využitím odborné podpory ministerstva budou vznikat předpisy, které zajistí činnost úřadu jako právnické osoby.

K dokumentům Akreditačního úřadu, které mají charakter metodických návodů a doporučení, zamýšlím otevřít od samotného počátku činnosti širší diskusi. Uvědomuji si, že tyto dokumenty představují písemně deklarovanou správní praxi dosavadního NAÚ a že budoucí rozhodovací praxe nového Akreditačního úřadu nemusí být identická. Za sebe však budu v tomto ohledu prosazovat rozhodovací kontinuitu. Na straně vysokých škol totiž existují oprávněná legitimní očekávání a tato očekávání není podle mého názoru správné nenaplnovat, a to zvláště za situace, kdy nový Akreditační úřad bude rozhodovat ve všech řízeních neskončených před 1. červencem 2025.

Diskusi o úpravách metodických materiálů, které budou znamenat i některé procesní změny, bych rád otevřel ve druhé polovině roku 2025 tak, aby případné změny mohly být reflektovány při přípravě prvních žádostí o prodloužení platnosti institucionálních akreditací. Cílem těchto změn by mělo být v rámci stávajícího zákonného rámce procedurální sblížení s ESG.

Pokud jde nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství, budu usilovat o to, aby byla co nejdříve otevřena věčná diskuse o jeho novelizaci. Novelizace v tomto smyslu by se neměla omezit na dílčí témata nebo technicko legislativní úpravy, ale rád bych dosáhl komplexní změny tak, aby text standardů byl schválen jako strukturovaný, významově jednoznačný a neobsahoval balastní nebo rozporuplné požadavky. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že současný text standardů vznikl ve spěchu před devíti lety a již tehdy se předpokládalo, že podle potřeb správní praxe se přistoupí k jejich novelizaci. Nyní se vznikem nového úřadu a s výraznými změnami v textu zákona o vysokých školách je novelizace standardů naprosto nevyhnutelná.

V organizaci úřadu budu požadovat jasné vymezení kompetencí a odpovědností mezi místopředsedy, členy Rady a členy ostatních orgánů v rámci organizační struktury úřadu. Pokud jde o činnost členů Rady, budu usilovat o rovnoměrné rozložení požadavků na výkon činností. Není pro mě přijatelný stav, v němž by někteří členové byli přetíženi množstvím úkolů, zatímco jiní členové zůstávali v pasivní roli. Mou vizí je proto směřování k jiné filozofii rozložení odpovědnosti, než jaká je v současné Radě NAÚ. Úkolem člena Rady by v novém systému nemělo být posuzovat „odbornost“ na základě znalosti daného vědního nebo uměleckého oboru, ale sledovat a vyhodnocovat kvalitu práce hodnoticích komisí. Systém zpravodajů pro oblasti vzdělávání by tak měl být v průběhu prvních let činnosti nahrazen systémem

zpravodajů pro jednotlivá řízení. Tento model je běžný u zavedených evropských agentur. Vychází z ESG, které předpokládají, že agentura garantuje kvalitu posuzovacího procesu již na úrovni hodnoticí komise, a není proto třeba dvojí odborné posouzení – hodnoticí komisí a členem Rady, jak je tomu v současné době. Přejít k tomuto novému rozdělení kompetencí členů Rady bude součástí dalších komplexních změn v procesech zajišťování kvality na úrovni Akreditačního úřadu, které přenesou v souladu s ESG váhu na činnost hodnoticích komisí. V dané souvislosti jsem si vědom významného zvýšení nároků na kvalitu činnosti komisí, kterou tato změna přinese. Zvýšené nároky by se měly odrazit i v odměnách členů hodnoticí komise tak, aby byl český systém zabezpečování kvality nezaostával za obvyklým standardem ve srovnatelných zemích.

Pokud jde o Přezkumnou komisi, bude mou snahou její členy zapojovat do odborných diskusí a podle povahy věci s nimi konzultovat procesněprávní problémy.

Činnost akreditačního úřadu a procedury

Při zahájení činnosti Akreditačního úřadu bude deklarovaná jednoznačná kontinuita s dosavadní činností NAÚ, a to jak uvnitř systému, tak i navenek směrem k partnerům v mezinárodním prostředí. Jejím smyslem je vytvoření stabilního, předvídatelného a funkčního prostředí s ohledem na legitimní očekávání vysokých škol. Moje působení ve funkci předsedy bude znamenat, že postavení nového úřadu bude čitelné a dobře komunikovatelné směrem k institucím (ENQA, EQAR), kde dosažení statutu členství úřadu bylo hlavním cílem změn v oblasti akreditací.

Současně bude nutné urychleně v rámci možností, které nabízí platné znění zákona o vysokých školách, modifikovat akreditační proces, aby byl co nejvíce sladěn s požadavky standardů ESG. Nově upravena by měla být zejména činnost hodnoticích komisí tak, aby se proměnila kvalita klíčové části hodnoticího procesu. Součástí činnosti hodnoticí komise pro posouzení žádosti o akreditaci studijního programu, institucionální akreditaci nebo pro provedení vnějšího hodnocení musí být závazné plnění 4 kroků: 1. briefing a training (fyzicky nebo online) – seznámení s procesem, proškolení hodnotitelů, rozdělení úkolů a stanovení termínu site-visit, 2. příprava site-visit – před návštěvou na místě diskuse o zjištěních a příprava návštěvy, 3. site-visit – zahrnuje diskusi s vedením vysoké školy (fakulty), garantem, případně klíčovými vyučujícími a studenty a dalšími stakeholdery o naplnění standardů a ověření podmínek na místě, 4. jednání po site-visit – diskuse o výsledku, formulace návrhu stanoviska a zprávy a hlasování. Každý člen hodnoticí komise bude zastávat odpovědnou a jasně definovanou roli. Předseda komise bude řídit činnost komise, pověřovat jednotlivé členy úkoly, koordinovat přípravu textu zprávy komise a nechávat

hlasovat o návrhu stanoviska komise. Každý člen komise, včetně studenta a případného zástupce praxe, bude odpovědný za posouzení určitého úseku (části standardů nebo vybraných studijních programů apod.). Zaměstnanec Akreditačního úřadu bude zastávat roli koordinátora, bude realizovat úvodní proškolení členů komise, dbát na dodržování termínů a zákonnost postupů, poskytovat metodickou a odbornou podporu a zajišťovat, že výstupy z činnosti komise naplní všechny na ně kladené požadavky. Současně lze v závislosti na náročnosti jednotlivých řízení rovněž uvažovat o využití role administrátora (slovenská akreditační agentura například do rolí administrátorů zapojuje externí spolupracovníky).

Zpráva hodnotící komise musí v souladu se standardy ESG a rovněž platným zněním zákona o vysokých školách představovat publikovatelný výstup. Je nejen doporučujícím stanoviskem pro rozhodování Rady Akreditačního úřadu, ale obsahově komplexním zhodnocením. Tato zpráva bude po skončení řízení v souladu s ustanovením novely zákona o vysokých školách zveřejněna a v případě vstupu do EQAR se bude vkládat i do mezinárodní databáze DEQAR. Zpráva se bude skládat z následujících částí: vysvětlení kontextu (zasazení posuzované do činnosti do rámce fungování vysoké školy, fakulty a do jejího specifické situace), základní charakteristika postupu posuzování, fakta, analýzy a zjištění opírající se o zejména o naplnění jednotlivých standardů a příklady dobré praxe v činnosti vysoké školy, závěry, včetně stanoviska (případně minoritních stanovisek), doporučení pro následná opatření.

K tomu, aby mohl být takovýto model v požadované kvalitě realizovatelný, je třeba dosáhnout výrazně nižšího počtu hodnotících komisí v průběhu kalendářního roku. To v praxi bude znamenat vytvořit pravidla pro omezení atomizace akreditačních řízení. Preferuji spojování více studijních programů téže vysoké školy (fakulty) do společného řízení a ustavování menšího počtu komisí. Cílem je dosáhnout lepší kvality posuzování (posouzení různých programů stejnou komisí umožní zhodnotit synergie a překryvy, a to v kontextu prostředí celého pracoviště) a snížit administrativu na straně vysokých škol a Akreditačního úřadu. Snížením počtu hodnotících komisí se vytvoří předpoklad pro lepší ohodnocení práce jejich členů.

V případě institucionální akreditace je mým záměrem již od počátku změnit způsob ustavování a jednání hodnotících komisí, aby s ohledem na chystané projednávání žádosti o prodloužení platnosti institucionální akreditace velkých vysokých škol na přelomu let 2027/2028 byl úřad připraven tento proces realizovat moderním a efektivním způsobem v souladu s procedurami ESG a aby pro vysoké školy, které budou institucionální akreditace připravovat, byl způsob posuzování od počátku činnosti úřadu komfortní a předvídatelný. Není například účelné zachovávat současný systém ustalování čtyřčlenných podkomisí pro každou oblast vzdělávání. Tento model

vedl u velkých vysokých škol až k sedmdesátičlenným nedostatečně funkčním komisím. Moderní cestou je sdružování oblastí vzdělávání do klastrů, kladení váhy na hodnocení korelace mezi vnitřním systémem zajišťování kvality a akreditovanými činnostmi a na posilování role studentských hodnotitelů. Cílem změny při posuzování žádostí o institucionální akreditaci musí být posun od ověřování formálního nastavení předpisů a orgánů k posuzování dopadu jejich činnosti a schopnosti reálně garantovat kvalitu akreditovaných činností.

Akreditace programů vyššího odborného vzdělávání

Samostatnou pozornost v novém systému bude třeba věnovat akreditacím vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání. Podobně jako v případě vysokých škol budu od počátku činnosti Akreditačního úřadu klást důraz na stabilitu a předvídatelnost rozhodování, které posílí důvěru vyšších odborných škol a jejich zřizovatelů a usnadní hladké dokončování zahájených řízení. S ohledem na přechodná ustanovení novely zákona předpokládám, že až do 30. 6. 2028 bude proces posuzování v rámci akreditačních řízení vzdělávacích programů VOŠ obdobný jako v současnosti, od 1. 7. 2028 se procedura připodobní akreditacím ve vysokém školství. To znamená, že po uplynutí přechodného období tří let budou pro jednotlivá řízení jmenovány ad hoc hodnotící komise z osob zapsaných do Seznamu hodnotitelů. V žádném případě však nesmí dojít k situaci, kdy budou uplatňovány stejné nároky vůči vyšším odborným školám jako vůči vysokým školám. Segment vyšších odborných škol představuje unikátní sféru profesního nevysokoškolského vzdělávání, v rámci něhož je nutné posuzovat akreditované činnosti citlivě se znalostí jeho specifik. Mojí vizí je proto funkční Seznam hodnotitelů, v němž budou kromě odborníků na hodnocení vysokých škol zapsáni také odborníci na oblast vyššího odborného školství. Hodnotící komise pro posouzení řízení z oblasti VOŠ ustavované od července 2028 budou jmenované právě z řad těchto odborníků.

Z důvodu předvídatelnosti rozhodování úřadu zamýšlím již v roce 2025 otevřít diskusi o standardech pro akreditaci vzdělávacích programů vyšších odborných škol. Ačkoliv si nemyslím, že tyto standardy mají tvořit analogii ke standardům pro akreditace ve vysokém školství, je zcela namístě, aby existovala písemně deklarovaná správní praxe úřadu, která bude korespondovat s legitimním očekáváním aktérů v oblasti VOŠ a povede ke kultivaci systému. Současně je vydání těchto standardů nezbytné pro naplnění standardů ESG (standard 2.5 Hodnotící kritéria), který požaduje, aby výstupy nebo výroky, které jsou výsledkem vnějšího zabezpečování kvality, vycházely z explicitně stanovených a zveřejněných kritérií.

Zajištění Akreditačního úřadu po stránce finanční a prostorové

Finanční zajištění činnosti Akreditačního úřadu je dalším podstatným faktorem podmiňujícím jeho úspěšné fungování. ESG přisuzují velký význam tomu, zda jsou akreditační agentury vhodným způsobem a dostatečně financovány (standard 3.5 Zdroje). V rámci vnějšího hodnocení pro přijetí do ENQA bude mezinárodní tým expertů hodnotit, zda způsob financování a finanční zajištění činnosti Akreditačního úřadu je v souladu s ESG. Už jen z tohoto důvodu je třeba věnovat problematice finančního zajištění významnou pozornost.

V tvorbě koncepce finančního zabezpečení vycházím z ustanovení zákona, který stanovuje typy peněžních zdrojů Akreditačního úřadu. Ačkoliv zákon připouští v jednom z ustanovení možnost, že Akreditační úřad může mít příjmy z dalších peněžních zdrojů, je zřejmé, že dominantním zdrojem pro finanční zabezpečení činnosti úřadu bude příspěvek ze státního rozpočtu. Tímto příspěvkem bude třeba zabezpečit dvě nesourodé oblasti: provoz úřadu a hodnoticí činnost úřadu. Zatímco náklady na provoz úřadu lze vcelku přesně plánovat na období kalendářního roku, jak stanovuje zákon, náklady na hodnoticí činnost mohou mít v období kalendářního roku značnou volatilitu. Zde spočívá největší úskalí zákonem stanoveného modelu financování, s nímž se bude muset úřad vyrovnat. Počet akreditačních řízení a dalších procedur lze odhadovat jen vágně. Skutečný počet se bude odvíjet od počtu podaných žádostí oprávněnými žadateli a také od počtu zjištěných závažných nedostatků, a tedy od počtu řízení vedených z moci úřední. Ze zkušeností srovnatelných zahraničních akreditačních agentur (Rakousko, Slovensko, Slovinsko) víme, že největší finanční nároky jsou spojené právě s hodnoticí činností agentury: konkrétně s náklady na činnost hodnoticích komisí (odměny hodnotitelům a cestovní náklady). Zahraniční agentury tuto nákladovou dichotomii řeší oddělováním provozních a hodnoticích peněžních zdrojů. V případě Slovenska je prostřednictvím příspěvku ze státního rozpočtu financován pouze provoz úřadu, hodnoticí činnost je financována z poplatků. Český model oddělení sice neumožňuje, avšak daná skutečnost by měla být při sestavování rozpočtu brána v potaz. Již při sestavování rozpočtu se musí počítat se situacemi, které mohou nastat při vyšším počtu akreditačních řízení, než který byl predikován v ročním plánu. Náklady na hodnoticí činnost mají v souladu se zákonem o vysokých školách mandatorní povahu, neboť každou podanou žádost o akreditaci je úřad povinen ve stanovené lhůtě standardně projednat a vydat rozhodnutí. V žádném případě však nesmí nastat situace, že chybějící peněžní zdroje na hodnoticí činnost se budou čerpat z peněžních zdrojů určených na řádný provoz úřadu (např. za cenu

snižování mezd zaměstnancům). Takový stav by byl nepřijatelný nejen pro úřad a jeho zaměstnance, ale také pro naplňování ESG standardů.

Mou vizí je proto každoroční vyjednání takového rozpočtu, který bude disponovat dostatečnými peněžními zdroji na hodnotící činnost, a s předstihem dojednat s ministerstvem mechanismy, které zaručí, že v případě nestandardního nárůstu počtu řízení nebude ohrožena ani činnost úřadu ani plnění standardu ESG.

Pokud jde o další příjmy úřadu (vyjma úroků z úločky, jejichž výše bude pro činnost úřadu spíše marginální), předpokládám, že v prvních letech činnosti může jít zejména o příjmy z mezinárodních projektů, do nichž se úřad bude zapojovat. Příjmy z komerční hodnotící činnosti (tj. hodnocení zahraničních vysokých škol nebo zahraničních studijních programů mimo území ČR), které tvoří část příjmového rozpočtu některých zahraničních akreditačních agentur, v prvních několika letech činnosti Akreditačního úřadu jsou nepravděpodobné, protože zahraniční vysoké školy si tato hodnocení objednávají zpravidla výhradně od zavedených akreditačních agentur, které jsou plnými členy ENQA nebo zapsané na seznam EQAR.

Náklady na provoz při zahájení činnosti úřadu by měly kalkulovat i s nezbytnými nákupy (jako například pořízení vlastního serveru z důvodu ochrany dat) nebo se zvážením vytvoření elektronického prostředí pro správu činnosti úřadu.

Pokud jde o prostorové zabezpečení činnosti Akreditačního úřadu, předpokládám, že sídlem bude budova U Lužického semináře 13, kterou bude úřad užívat na základě smluvního vztahu s ministerstvem. Za současného stavu budovy lze v prostorách kapacitně umístit až 15 pracovníků, případné další prostorové nároky (vytvořené vyšším počtem zaměstnanců, potřebou konferenčních prostor apod.) by bylo vhodné zajistit na základě jednání o možnosti drobných prostorových úprav v budově nebo využití dalších částí budovy, eventuálně jiných prostor.

Spolupráce s partnery úřadu

Kvalitní činnost úřadu je nemyslitelná bez vstřícné a odpovědné spolupráce s dalšími orgány a institucemi působícími v oblasti terciárního vzdělávání, které se spolupodílejí na vytváření podmínek pro jeho kvalitní fungování, anebo které zaměstnávají absolventy vysokých a vyšších odborných škol. Ve vysokém školství jsou přirozenými partnery úřadu reprezentace vysokých škol. S Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol předpokládám spolupracovat na různých úrovních: zamýšlím například navázat na praxi společných pracovních skupin pro projednávání konkrétních problémů, která se v několika posledních letech značně osvědčila. V rámci spolupráce s Radou vysokých škol chci rozvíjet novou kvalitu komunikace se Studentskou

komorou, která je přirozeným partnerem nejen pro výběr kvalitních studentských hodnotitelů, ale i pro věcné diskuse týkající se vytváření metodik a správní praxe pro posuzování některých aspektů vzdělávací činnosti vysoké školy, které se přímo dotýkají studentek a studentů. V oblasti vyššího odborného vzdělávání považují za přirozené partnery pro věcné diskuse Asociaci vyšších odborných škol a Českou školní inspekci, s níž bude třeba navázat užší spolupráci.

Nepostradatelným partnerem pro úřad je rovněž MŠMT nejen jako poskytovatel příspěvku, ale také jako gestor pro oblast vysokého školství a vyššího odborného školství, v jehož kompetenci je příprava a předkládání školské legislativy a koncepční činnost v těchto oblastech. Partnerem jsou však i další ústřední orgány státní správy, zejména Ministerstvo zdravotnictví (jako gestor pro studijní programy, jejichž absolventi jsou oprávněni vykonávat zdravotnická povolání), Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra (jako gestori pro přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR) a Asociace krajů ČR (jako partner zastupující typické zřizovatele vyšších odborných škol).

K otázkám týkajících se profesně zaměřených studijních programů a uplatnitelnosti absolventů na trhu práce považují za přirozené partnery úřadu Svaz průmyslu a dopravy ČR a Konfederaci zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR. O specifických otázkách se nabízí úřadu možnost využít kooperaci s Vysokoškolským odborovým svazem. Po vzoru slovenské akreditační agentury je namístě posilovat roli úřadu v komunikaci s odbornou i širší veřejností, např. formou pořádání tematických konferencí a seminářů nebo formou periodického informování o činnosti úřadu.

Mezinárodní dimenze činnosti Akreditačního úřadu

Úřad musí mít od samotného vzniku ambice se aktivně zapojovat do mezinárodní spolupráce. Nejdůležitějším partnerem z tohoto hlediska bude asociace ENQA. Přirozeným prvním krokem je požádání ENQA o Statut přidruženého členství (tímto statutem disponuje současný NAÚ). Statut plného členství v ENQA bude závislý na úspěšném mezinárodním hodnocení činnosti úřadu v souladu s ESG. Bylo by nezodpovědné tvrdit, že toho lze dosáhnout v krátkém čase. Je naprosto zřejmé, že změna právní subjektivity úřadu k úplnému souladu s ESG nestačit nebude. Výše jsem proto popsal, k jakým dalším změnám a v jakém sledu musí dojít, aby úřad na plné členství v ENQA a zapsání do seznamu EQAR mohl aspirovat. Zároveň je mít na zřeteli, že ENQA i EQAR požadují, aby agentura aspirující na plné členství / zapsání do seznamu prokazovala kvalitu své činnosti dlouhodobě. I když ENQA i EQAR výslovně neurčují, co dlouhodobost znamená, ze zkušenosti jiných agentur víme, že procesy na straně agentury musí kvalitně fungovat minimálně dva roky. V případě

nepřijetí dalších legislativních změn v oblasti akreditací bude třeba urychleně připravit koncepci sladování s ESG, včetně harmonogramu konkrétních kroků. Tato koncepce by podle mého názoru měla vycházet z výstupů projektu SEQA-ESG koordinovaného ENQA, do kterého bylo v letech 2020 až 2022 zapojeno jak MŠMT, tak NAÚ. Konkrétní body k řešení byly formulovány v Národním akčním plánu rozvoje zajišťování kvality v ČR publikovaném MŠMT v roce 2022 a na úrovni klíčových procesů jsou součástí mé koncepce řízení úřadu. V případě, že se podaří sladit akreditační postupy s ESG, je realistické, aby mezinárodní vnější hodnocení úřadu proběhlo v roce 2028 a poté následovalo přijetí do ENQA a zapsání do seznamu EQAR.

Při naplnění požadavků pro vstup do ENQA a EQAR můžeme využít zkušenosti zahraničních agentur v rámci dalších sdílených platforem. První významnou platformou je asociace CEENQA sdružující regionálně příbuzné akreditační agentury, v níž by úřad měl mít již roce 2025 ambici plného členství, a platforma V4, která se zejména v období posledních tří roků osvědčila pro hledání společného řešení příhraničních problémů (například v koordinaci hodnocení zahraničních poboček na území druhé země). Využít zamýšlím také zahraniční zkušenosti, které NAÚ v posledních letech získalo na základě bilaterální spolupráce s některými dalšími akreditačními agenturami (Slovinsko, Rakousko).

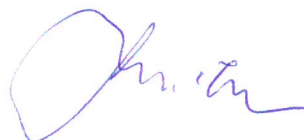
Oblastí, které úřad bude věnovat samostatnou pozornost, je vzdělávání lékařů. Prvním důležitým úkolem bezprostředně po vzniku úřadu bude příprava dokumentace pro obnovení statutu uznání ČR u NCFMEA v USA, které zajišťuje, že američtí občané studující všeobecné lékařství na českých lékařských fakultách mají nárok na americké federální půjčky na studium. ČR získala odklad na předložení aktuální dokumentace do 1. 11. 2025. Neméně důležitým úkolem bude vyjednání kontinuity uděleného statusu uznání Světovou federací pro lékařské vzdělávání (WFME). Vzhledem ke skutečnosti, že tento status je udělován akreditační agentuře, je třeba vyvinout diplomatické úsilí, aby status udělený NAÚ nezanikl a nový úřad nemusel pro jeho získání znovu podstoupit náročné a finančně nákladné mezinárodní hodnocení.

Uvědomuji si, že první měsíce činnosti úřadu budou nesmírně složité a budou vyžadovat značné pracovní nasazení a možná i mírnou shovívavost na straně vysokých škol. Primárním úvodním úkolem předsedy bude ihned po jmenování zajistit základní provozní podmínky a vytvořit předpoklad dlouhodobé stability úřadu. Současně s tím musí otevřít diskusi o změnách v procesech proti současnému stavu, které vnější zabezpečování kvality modernizují a sladí se standardy ESG. Za jednoznačně správné řešení z hlediska dlouhodobé udržitelnosti považuji přípravu nového zákona o kvalitě (po vzoru sousedních zemí dokáže tento zákon propojit

rozdílné segmenty terciárního vzdělávání), jako předseda však budu muset pracovat s platným zákonným rámcem, který se budu snažit pro naplnění cílů úřadů a očekávání na něj kladených co nejlépe využít. Za samozřejmost považuji, že Akreditační úřad bude umět v otázkách nastavování procesů hodnocení kvality vysokým školám poskytovat metodickou pomoc a být vstřícným partnerem.

S ohledem na potřebu řádně zabezpečit péči o kvalitu vysokoškolského vzdělávání, legitimně rozhodovat ve vedených akreditačních řízeních a současně systém modernizovat je klíčové propojit kontinuitu dosavadní práce a historickou paměť se znalostmi aktuálních evropských trendů. Moje koncepce sází na kontinuitu, hlubokou znalost prostředí a profesionalitu. Mojí vizí je fungující Akreditační úřad, který bude řádně naplňovat své poslání podle zákona o vysokých školách a sehrávat aktivní roli v koncepčních a metodických otázkách souvisejících s kvalitou vysokoškolského vzdělávání. Mou ambicí je, abych svému nástupci mohl předat Akreditační úřad sladěný se standardy ESG, který bude plným členem ENQA a zapsaný do seznamu EQAR.

V Praze 24. března 2025

Jiří Smrčka